

Aan College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Maassluis t.a.v. het hoofd van de afdeling Welzijn, W.L.J. Maagdenburg Postbus 55
3140 AB Maassluis

Cc De Gemeenteraad van de Gemeente Maassluis T 010 – 593 1905
E samenlevingszaken@maassluis.nl
I www.maassluis.nl/zorg-en-welzijn

Van Adviesraad Samenlevingszaken
Contactpersoon: G. van Leeuwen

Met medewerking van: Trudi van Doornik, Paul van Gijzen en Gijs van Leeuwen van de Adviesraad en Johan de Waard van de deskundigenpool

Datum 28 februari

Bijlage(n) geen

Advies over “Toekomstig beheer en exploitatie van sportaccomodaties gemeente Maassluis

Inhoud

1. Aanleiding
2. Onderzoek
3. Conclusies
4. Aanbevelingen

1. Aanleiding

Op 18 januari 2012 verzocht U om een Advies van de Adviesraad Samenlevingszaken over het toekomstig beheer en de exploitatie van sportaccommodaties in Maassluis. Dit naar aanleiding van een onderzoeksrapportage waarin het onderzoeksbureau Andres zijn visie heeft gegeven op dit vraagstuk.

2. Onderzoek

De Adviesraad Samenlevingszaken heeft een werkgroep ingesteld om dit advies voor te bereiden. Deze werkgroep heeft het onderzoeksrapport bestudeerd en besproken. Aangezien de eerstkomende vergadering van de Adviesraad gepland is op 7 maart en U verzocht om de reactie van de Adviesraad vóór 1 maart aan U toe te sturen kon het advies nog niet in de voltallige vergadering worden besproken.

In dien er uit de bespreking in de voltallige Raad veranderingen in het advies voort komen zullen deze u zo spoedig mogelijk na 7 maart bereiken.

3. Conclusies

1. De Adviesraad wil haar advies starten met het benadrukken van de betekenis van sport voor de Maassluisse bevolking. Deze bestaat in de bijdrage die sport levert aan de gezondheid van de bevolking, uit de bijdrage die sport levert aan vrije tijdsbesteding, de bijdrage die sport

levert aan de vorming van de sporters en aan de bijdrage die het sporten levert aan sociale cohesie van de Maassluise gemeenschap.

2. Voor het uitoefenen van sport zijn voorzieningen nodig, die adequaat beheerd en geëxploiteerd moeten worden. Het gaat hier om 2 sporthallen, 4 gymnastieklokalen en 11 buitensportaccommodaties. Bij het ontwikkelen, beheren en de exploitatie van deze voorzieningen heeft de gemeentelijke overheid een cruciale rol gespeeld en speelt de gemeentelijke overheid nog steeds een cruciale rol. Het is dan ook logisch dat de gemeente organisatorisch en financieel nauw vervlochten is met het taakveld sport. Organisatorisch vormt het beheren en exploiteren van de sportvoorzieningen een onderdeel van de gemeentelijke overheid. Financieel draagt de gemeente in belangrijke mate bij in de kosten. De kosten van de voorzieningen die door de gemeente worden beheerd, bedragen op het moment zo leert het onderzoek ongeveer 1,12 miljoen euro per jaar, waarvan 0,44 miljoen wordt gedekt door opbrengsten en 0,68 wordt gesubsidieerd door de gemeente. De sportaccommodaties zijn in eigendom van de gemeente, met uitzondering van de clubhuizen op de buitensportaccommodaties die in eigendom en beheer van de verenigingen zijn, zo is het algemene beeld.
3. In zijn algemeenheid bestaat er grote druk op de overheid om te bezuinigen, zowel op personeel als op uitgaven. Dit heeft ook gevolgen voor de ruimte die de gemeente kan bieden aan het taakveld sport. Bovendien komen er veel nieuwe taken op de gemeente af op het gebied van welzijn, arbeid en sociale zekerheid, zodat er alle reden is om de huidige taken en organisatie kritisch tegen het licht te houden. De Adviesraad Samenlevingszaken acht het dan ook een goed initiatief om een onderzoeksbureau in te schakelen om daarbij de gemeente van dienst te zijn.
4. Het onderzoeksbureau adviseert tot het aanbrengen van een scheiding tussen beleid en uitvoering van het taakveld sport, waarbij de bestaande afdeling wordt opgeknipt. Voorts is het advies externe verzelfstandiging van de binnensportaccommodaties door beheer en exploitatie onder te brengen in een stichting (waarbij aansluiting gezocht wordt bij de stichting die het zwembad beheert) en het cultuurtechnisch onderhoud van de buitensportaccommodaties meer uit te besteden naar de gebruikmakende verenigingen. Bij elk van deze drie acties zou nadere analyse en onderzoek dienen te gebeuren. De adviesraad heeft bij elk van deze 4 adviezen enkele opmerkingen.
5. Zoals is opgemerkt is de organisatorische situatie waarbij beleid en uitvoering met elkaar verweven zijn historisch zo gegroeid. Een voordeel van deze sterke verwevenheid is dat er korte lijnen zijn, dat de kennis en expertise en voorzieningen van de van de gemeentelijke organisatie zeer gemakkelijk worden ingezet voor het taakveld sport. Een nadeel van verwevenheid van beleid en uitvoering in zijn algemeenheid is dat beleid en uitvoering andere werkwijzen en instelling van mensen vraagt. Scheiding van beleid en uitvoering leiden tot efficiëntere werkprocessen. Op veel plaatsen zien we dan ook dat beleid en uitvoering meer en meer worden gescheiden.
De Adviesraad adviseert dan ook om een sterkere scheiding aan te brengen tussen beleid en uitvoering op dit taakveld.
6. Het adviesbureau adviseert tot externe verzelfstandiging van de binnensportaccommodaties en bij de buitensportaccommodaties beleid en uitvoering te houden als op dit moment.
De Adviesraad acht dit geen gelukkige keuze: het gaat in Maassluis om vrij kleinschalig beleidsveld en om dan een splitsing aan te brengen tussen binnen- en buitensportaccommodaties zal risico geven op extra kosten en maakt het er voor de inwoners niet duidelijker op.
7. Bij verzelfstandiging, zo geeft het advies aan kan worden gekozen voor externe verzelfstandiging en interne verzelfstandiging. Bij externe verzelfstandiging wordt beheer en exploitatie overgedragen aan een stichting, die de voorzieningen huurt, bij interne

verzelfstandiging blijft beheer en onderhoud een taak van de gemeente doch wordt deze ondergebracht bij een apart dienstonderdeel van de gemeente. De Adviesraad heeft gezocht naar argumenten waarom wordt gekozen voor externe verzelfstandiging, doch deze niet in overtuigende mate gevonden in het advies. “Externe verzelfstandiging” zo geeft het onderzoek aan “zal kunnen bijdragen aan het verbeteren van het exploitatieresultaat als gevolg van een meer marktgerichte en slagvaardige bedrijfsvoering. De effecten hiervan zullen qua omvang beperkt zijn gezien de aard en het aantal accommodaties.... De commerciële exploitatiemogelijkheden en de schaal zijn te beperkt” (zie pagina 44). Er is daarbij nog altijd sprake van “eenmalige frictie en opstartkosten” zo geeft het rapport aan. Daarbij komt volgens de Adviesraad dat bij externe verzelfstandiging van de binnensportaccommodaties het ook wat moeilijker zal worden om gebruik te maken van de kennis en voorzieningen van de gemeente, terwijl toch vaak gebruik zal moeten worden gemaakt van externen, gezien de kleine schaal van zo’n stichting. Ook uit de ervaringen in omliggende gemeenten komen geen duidelijke signalen dat externe verzelfstandiging grote voordelen biedt op dit terrein.

De Adviesraad adviseert dan ook om vooreerst via interne organisatieaanpassingen scheiding tussen beleid en uitvoering aan te brengen. Dat heeft tevens het voordeel dat, mocht later blijken dat er wel goede argumenten zijn voor externe verzelfstandiging, er al een flinke stap is gezet.

8. Ten aanzien van de buitensportaccommodaties is het advies in het onderzoeksrapport “om de huidige beheervorm voorlopig te behouden en door middel van een verkennend traject nader onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden tot (verdere) uitbesteding van het cultuurtechnische onderhoud naar de gebruikmakende verenigingen” (pagina 7). Onderhoud door de verenigingen heeft natuurlijk zijn beperkingen. De sportaccommodaties zijn eigendom van de gemeente en de gemeente zal er ook voor dienen te zorgen dat haar bezit goed onderhouden wordt. Groot onderhoud ligt logischer wijze bij de gemeente. Er lijken echter volgens de Adviesraad wel mogelijkheden aanwezig om het kleine onderhoud meer naar te leggen bij de verenigingen. Bij zowel buiten- als binnensportaccommodaties (zie pagina 68/69) zijn er grote verschillen in zowel de huuropbrengsten die de gemeente ontvangt voor de voorzieningen als in de kosten die de gemeente maakt. Deze hangen uiteraard deels ook samen met de aard en omvang van de voorzieningen. Een meer kostendekkende tariefstelling zal een bijdrage kunnen leveren dat de lasten voor de gemeenschap lager worden, ook al zal een volledig kostendekkende exploitatie voorlopig een paar stappen te ver zijn gezien het grote gat dat er nu is tussen kosten en opbrengsten. De ene vereniging heeft meer vrijwilligers die taken kunnen uitvoeren dan de andere.
De adviesraad adviseert om bij het afsluiten van contracten met de verenigingen scherper te onderhandelen welke onderhoudstaken bij de verenigingen neergelegd worden en daar bij het bepalen van de huurprijs rekening mee te houden en op deze wijze de lasten voor de gemeente te verlichten. Volgens de Adviesraad lijkt in zijn algemeenheid een weg waarbij wat meer ruimte wordt gegeven aan verenigingen bij exploitatie van de accommodaties een wenkend perspectief.
9. Het rapport adviseert bij elk van de te nemen stappen nadere analyse en onderzoek te doen. Daar gaan echter ook weer de nodige kosten mee gemoeid. Bij een wat minder ingrijpende aanpassingen kan mogelijk de gemeentelijke organisatie zelf de veranderingen doorvoeren.

4. Aanbevelingen

De Adviesraad komt tot het volgende advies:

1. om bij beheer en exploitatie voor binnen- en buitensportaccommodaties een lijn te blijven volgen;
2. te gaan werken aan een scheiding tussen beleid en uitvoering op het taakveld sport doch niet via externe verzelfstandiging doch via interne reorganisatie;
3. bij beheer en exploitatie van de sportaccommodaties te werken in de richting van een meer kostendekkende tariefstelling, waarbij eigen inzet van verenigingen bij het dagelijkse onderhoud wordt beloond en zo meer ruimte wordt gegeven aan verenigingen;
4. na te gaan of de gewenste aanpassingen door de eigen organisatie kunnen worden gerealiseerd zonder al te zeer een beroep te doen op externe adviesbureaus.